

VILNIAUS UNIVERSITETO
TEISĖS FAKULTETAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai

Mokestinių ginčų komisijai
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Lietuvos Respublikos Finansų Ministerijai

2019-04-29 Nr. 220000-S-99

**NUOMONĖ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 2, 71, 155, 156
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 71-1, 71-2 ir 71-3 STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2303“ PROJEKTO**

Vyriausybės nutarimu tobulinti galiojančią tvarką renkantis alternatyvą – Mokesčių administravimo įstatymo (toliau MAĮ) 71 straipsnyje nustatyti, kad bendru šalių susitarimu į MAĮ 71 straipsnyje numatytą susitarimo tarp mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo susitarimo dėl mokesčio ir su juo susijusių sumų dydžio gali būti „kviečiami ir nepriklausomi ekspertai kaip asmenys, padėsiantys mokestinio ginčo šalims susitarti ir rasti bendrą abiem šalims priimtina sprendimą“.

Manome, kad tokios naujos formuluotės įtraukimas į įstatymą tik sukeltų neaiškumų visiems suinteresuotiems asmenims, kiltų neaiškumų, nustatant santykį tarp nepriklausomų ekspertų ir daugelyje sričių Lietuvoje skatinamos mediacijos.

Negalima sutikti su vyriausybės nutarimo projekte įtvirtintais teiginiais, kad „Kompleksiškai vertinant nacionalinės mokesčių teisės nuostatas, pagrindiniai mediacijos tikslai jau dabar daugiausia pasiekti (įgyvendinti) per tokius šiuo aspektu alternatyvius mokesčių teisės institutus kaip ikiteisminis mokestinių ginčų nagrinėjimas centriniame mokesčių administraciniame – Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Mokestinių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (MGK), taip pat MAĮ 71 straipsnyje įteisintus susitarimus“.

Mediacija yra savarankiškas alternatyvus ginčų sprendimo būdas, kuris nepriklausomų mediatorių pagalba yra pasiekiamas arba bandoma pasiekti susitarimą tarp ginčo šalių. Valstybinė mokesčių inspekcija ir Mokestinių ginčų komisija yra tik ikiteisminės institucijos, bet

jos pačios be nepriklausomų mediatorių negali pasiekti mediacijos tikslų. Dar 2015 metais patvirtintoje mediacijos sistemos plėtros koncepcijoje buvo pasisakyta, kad administraciniams ginčams, įskaitant mokestiniams ginčams išspręsti, turėtų būti leista taikyti mediaciją.

Lietuvos Respublikos mediacijos įstatyme yra įteisintas mediacijos institutas. Siūlomas dar vienas naujas institutas – nepriklausomi ekspertai. Nėra aišku, kas galės vadintis nepriklausomu ekspertu, koks jo statusas, kokios jo pareigos ir atsakomybė. Kam kurti naują institutą, jeigu jau yra sukurtas mediatoriaus institutas su visomis jo teisėmis ir pareigomis civiliniuose ir šis institutas šiuo metu yra plečiamas administraciniuose ginčiuose.

MAĮ 15 straipsnyje yra nustatyta Valstybinės mokesčių inspekcijos funkcija – ji yra atsakinga už šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytų mokesčių, išskyrus muitus administravimą Lietuvos Respublikoje, vienas iš pagrindinių jos uždavinių – užtikrinti, kad mokesčiai į biudžetą būtų sumokėti (MAĮ 19 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Siūloma alternatyva – be minėtų funkcijų mokesčių administratoriui priskirti dar taikomąjį tarpininkavimą, pasikvietus nepriklausomus ekspertus, yra nelogiška ir žalinga, nes mokesčių administratorius turėtų orientuotis į jai pavestų tiesioginių funkcijų vykdymą.

Mokestinių ginčų komisija yra profesionali ir nepriklausoma ikiteisminė mokestinius ginčus nagrinėjanti institucija, kurios nariai gali nešališkai, be nepriklausomų ekspertų pagalbos, įvertinti ginčijamo mokesčių administratoriaus sprendimo trūkumus ir mokesčio mokėtojo skundo motyvų pagrįstumą ir pasiūlyti šalims ginčą išspręsti taikiai. Tokiu būdu būtų užtikrinamas mediacijos instituto vientisumas tiek teisiniuose ginčiuose, tiek juos nagrinėjant ikiteisimine tvarka.

Vyriausybės projekto 3 dalyje teigiama, kad dabartinė MAĮ 71 straipsnio redakcijoje jau nustatyta taikaus ginčo galimybė ne tik mokestinio tyrimo ar mokestinio patikrinimo metu, taip pat visų mokestinių ginčų nagrinėjimo etapų metu. Tokia norma iš tikrųjų yra, tačiau jos veiksmingumas „visų mokestinių ginčų nagrinėjimo metu“ yra deklaratyvus ir neparemtas jokia faktine analize. Faktiniai duomenys rodo, jog iš Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. priimtų 94 nutarčių mokestinėse bylose, tik viena buvo nutraukta ginčo šalims susitarus, o iš 35 Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimų – tik 2 bylose.

Atsižvelgiant į aukščiau išvardintus argumentus, siūlome nepritarti aptariamam Vyriausybės nutarimo projektui, o imtis veiksmų įtvirtinti mediacijos galimybes mokestiniuose ginčiuose tobulinant MAĮ projektą Nr. XIII P-2303.

Dekanas

prof. dr. Tomas Davulis